

Čís. 16193.

Zlatá doložka ve smlouvě o zápůjčce.

Měla-li býti podle dohody určitá zákonem stanovená zlatá relace tuzemské měnové jednotky rozhodující pro vrácení zápůjčky a placení úroků, je tato relace rozhodující bez zřetele na to, z jakých hospodářských důvodů došlo k zákonné změně zlaté relace tuzemské měnové jednotky, a zda a jaké účinky měla tato změna na kupní sílu odhodnocené měnové jednotky.

Částka, kterou je dlužník povinen doplatiti podle valutové doložky, jest částí jistiny, nikoliv úplatou za použití zapůjčené částky a nepříčí se zákazu § 16 zák. č. 44/1933 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 11. června 1937, Rv I 1481/36.)

Srv. rozh. č. 15638, 15714 Sb. z. a n.

Žalobkyně, která žalované zapůjčila podle dlužního úpisu daného v T.-Š. dne 11. ledna 1932 250.000 Kč s $6\frac{3}{4}\%$ úroky od 22. ledna 1934, domáhá se na žalované zaplacení částky 250.000 Kč s přísl., rozšířených za sporu o dalších 50.000 Kč s $6\frac{3}{4}\%$ úroky od 22. června 1934, a to druhou částku i pod exekucí na nemovitost zapsanou ve vložce 140 pro Š., tvrdíc, že cena zlata se zdražila vstoupením zákona ze dne 17. února 1934, č. 25 Sb. z. a n. v účinnost v témže poměru, v jakém byla cena zlata československé měnové jednotky snížena. V dlužním úpise, o nějž jde, byla ujednána valutová doložka tohoto znění: »Závazku k splacení zápůjčky a k placení úroků se podle úmyslu stran klade za základ zlatý kurs 0.04458 g z ryzího zlata za 1 Kč, výtčený v měnovém zákoně a opatření ze dne 7. listopadu 1929, č. 166 Sb. z. a n. Kdyby se tudíž cena zlata v den splacení zápůjčky nebo v den placení úroků ve srovnání se shora uvedeným kursem zlata zvýšila, jest vypůjčitelka povinna placenou částku zhodnotiti podle poměru zdražení (hodnocení) zlata v den placení proti hořejšímu kursu zlata a zaplatiti věřitelce zhodnocovací rozdíl v Kč.« Žalovaná byla při sepsání smlouvy o zápůjčce a dlužního úpisu právně zastoupena. Proti žalobě namítla žalovaná co do valorisované částky 50.000 Kč s přísl. toto: 1. Podle článku I, odst. 3, zákona ze dne 17. února 1934, č. 25 Sb. z. a n. nahradila v odst. 1 řečeného článku stanovená Kč dosavadní měnovou jednotku v poměru 1:1. To ustanovení jest podle úmyslu a účelu zákona povahy donucující a jest tudíž požadavek valorisace se strany žalobkyně neoprávněný. 2. Zákonem č. 25/1934 Sb. z. a n. měl býti odstraněn pouze rozdíl mezi hodnotou Kč v cizině a v tuzemsku, který tu tehdy byl, zvýšení cen v tuzemsku nemělo nastati a skutečně také nenastalo. Valorisační žádost žalobkyně by se také příčila dobrým mravům a bylo by žalobkyni podle zlaté klausule žádanou sumu pokládati za bezdůvodné obohacení žalobkyně na útraty žalované. 3. V době, kdy byla pohledávka ze zápůjčky splatná, nebyla ještě no-

vela o hodnotě koruny č. 25/1934 Sb. z. a n. vydána a v účinnosti. Nelze tudíž míti zřetel na zlatou klausuli, přihlíží-li se na pozdější zákonná ustanovení. Žalobkyně neutrpěla také prodlením v placení se strany žalované žádné škody, neboť ceny v tuzemsku nestoupily. 4. Žalovanou požadované 20% zhodnocení se rovná výši zúročení, které by bylo možno kvalifikovati jako lichvu a odporuje ustanovení zákona zák. č. 44/1933 Sb. z. a n. 5. V každém případě mohly by býti požadovány z částky 50.000 Kč pouze 5% úroky od 23. května 1934, t. j. ode dne podání přípravného spisu k soudu, v kterém jest uvedené rozšíření žaloby obsaženo. 6. Při uzavření smlouvy o zápůjčku, t. j. dne 11. ledna 1932, mohly strany počítati pouze s tou možností, že by změna hodnoty zlata měla zároveň v zápětí změnu kupní síly Kč v tuzemsku. Další pohledávka 50.000 Kč odporuje tudíž také jasně vůli stran při smlouvě. 7. Podle znění dlužního úpisu z 11. ledna 1932, v němž není řeči o tuzemské ceně zlata, má význam pouze cena zlata na mezinárodním trhu zlata a ta nestoupla od 11. ledna 1932 až do dne složení dluhu u soudu, t. j. až do 23. srpna 1934, a ani poté se tak nestalo. Nenastalo tudíž od 11. ledna 1932 žádné zhodnocení zlata, nýbrž pouze odhodnocení Kč. 8. Žalovanou žádané plnění podle zlaté klausule nelze posuzovati jako příslušenství a nepatří ani ke kauci poskytnuté žalobkyni v dlužním úpise, o nějž jde. 9. Vyúčtování zhodnocení jest úplně nesprávné a nečiní 50.000 Kč nebo 20%, nýbrž pouze 41.666 Kč 66 h se zřetel na ustanovení zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. Soud první s t o l i c e uznal co do jistiny 250.000 Kč s přísl. podle žaloby částečným rozsudkem pro uznání. a co do další požadované částky žalobkyni odsoudil konečným rozsudkem žalovanou k zaplacení 49.997 Kč s 6 $\frac{3}{4}$ % úroky od 22. ledna 1934 a útratami sporu do 14 dnů pod exekucí, zejména i pod exekucí na nemovitost zapsanou ve vložce č. 140 kat. území. Š. D ů v o d y: Soud má za zjištěno výpovědi Bohumila B., majitele tavírny zlata v T.-Š. jako znalce, že mezi cenou zlata v tuzemsku a cenou zlata v cizině není žádný zřejmý rozdíl, dále že Národní banka československá, jejíž stanovení cen zlata jest rozhodující pro tuzemsko, platila před vstoupením zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. v účinnost za jeden gram ryzího zlata 22 Kč 50 h a po vstoupení v účinnost řečeného zákona 27 Kč, konečně že znalec sám podle účtu z 24. února 1934 zaplatil za jeden gram zlata, které obdržel z Londýna, 22 Kč 76 h a podle účtu téže londýnské firmy z 2. března 1934 27 Kč 32 h, a že cena zlata je stálá. Soud jest toho názoru, že ustanovení čl. I, odst. 3, zák. ze dne 17. února 1934, č. 25 Sb. z. a n., podle něhož se ve všech právních poměrech, které počítají v Kč, nahrazuje dosavadní jednotka měny v poměru 1:1 novou jednotkou měny, nevylučuje zásadně nespornou úmluvu učiněnou mezi stranami v dlužním úpise z 11. ledna 1932 o zhodnocení zápůjčky v jistých případech (zlatá klausule). Neboť především jest v textu dotčeného zákonného ustanovení řečeno »nahrazuje se« a nikoli kategoricky »má nahraditi«, dále by nebylo možno pochopiti, že uvedené ustanovení má postihnouti jen onu stranu, která při úpravě svých právních poměrů nepočítala v Kč, nikoliv však tu, která v tuzemsku vzala za základ jinou hodnotu, a

konečně nelze míti za to, že se ujednání, podle dosavadního platného občanského práva dovolené, novým zákonem zapovídá a že příslušné ustanovení občanského zákoníka pozbývají účinnosti, aniž by to bylo v novém zákoně výslovně stanoveno, třeba i jen nějakou všeobecnou klausulí, a aniž by to nepochybně vyplývalo ze znění nového zákona. Jest tudíž jen zkoumati, jaký byl úmysl stran při sjednání nesporné zlaté klausule, zda tu jest v té příčině lichva nebo přestoupení ustanovení zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. resp. zákona o lichvě a zda se dotčená úmluva nepřiči dobrým mravům. Podle nesporného znění dlužního úpisu daného v T.-Š. dne 11. ledna 1932 byl vzat za základ závazku splacení zápůjčky a placení úroků dle úmyslu stran zlatý kurs vytčený v měnovém zákoně a nařízení ze 7. listopadu 1929, č. 166 Sb. z. a n. a bylo při tom výslovně prohlášeno, že pro případ, že se cena zlata v den splatnosti zápůjčky nebo v den placení úroků ve srovnání se shora zmíněným kursem zlata zvýší, zavazuje se žalovaná platební sumu zhodnotiti v poměru zdražení zlata v den splatnosti proti hořejšímu zlatému kursu. Žalovaná tedy vzala na sebe výslovně risiko zdražení zlata. Ježto žalovaná netvrdila, že žalobkyně využila její lehkomyšlnosti, nouze, slabého rozumu, nezkušenosti nebo rozrušení, aby si zajistila nepoměrné vzájemné plnění, nelze ani námitce žalované, že tu jde o lichvu, přisuzovati nějaký význam (cís. nař. ze dne 12. října 1914, č. 275 ř. z.). Závazek plynoucí z hořejší zlaté klausule nelze však pokládati ani za příslušenství nebo za plnění, jímž by se zvýšil o příslušenství ve smyslu zákona č. 44/1933 Sb. z. a n., neboť jde tu o placení kapitálu ve sjednané výši a nikoliv o příslušenství. Ostatně i žalovaná sama prohlásila, že žalobkyni žádané plnění na základě zlaté klausule nelze posuzovati jako příslušenství. Nemůže tudíž namítati, že jde o příslušenství. Nemá tedy význam ani námitka lichvy, ani námitka nedovolenosti podle zákona č. 44/1933 Sb. z. a n. Ježto žalobkyně vyplatila žalované skutečně 250.000 Kč s obsahem zlata odpovídajícím opatření č. 166/1929 Sb. z. a n., nelze seznati, proč požadování téže zlaté hodnoty, kterou žalovaná obdržela od žalobkyně 11. ledna 1932, má býti proti dobrým mravům, zejména když se žalovaná výslovně zavázala vrátiti stejnou hodnotu zlata. To, že se ceny v tužemsku v celku nezměnily, nepřihlížejíc na cenu zlata, nemůže míti významu, neboť ve smlouvě o zápůjčce nebyl vzat právě zřetel na možnou změnu cen, nýbrž výslovně byla souhlasně prohlášena za rozhodující cena zlata. Žalobkyně byla by si mohla opatřiti právě 11. ledna 1932, pokud to bylo zákonem dovoleno, za oněch 250.000 Kč vyplacených žalované, buď za splnění zákonných podmínek odpovídající množství zlata, nebo přiměřené množství jiných předmětů, buď movitých nebo nemovitých, podle své volby. Když se nyní strany v souzeném případě shodly na tom, že žalovaná zajistí žalobkyni, že si bude moci po splatnosti jistiny zápůjčky opatřiti stejné množství zlata, měli smluvci podle souhlasné vůle za to, že změna ceny zlata a nikoliv neměnnost ostatního zboží má býti rozhodující pro výši částky, která má býti vrácena. Nelze tedy z notorické skutečnosti, že se ceny životních potřeb nezměnily, vyvozovati v souzené věci nepoužitelnost zhodnocovací klausule podle

ceny zlata. Také nemůže býti řeči o bezdůvodném obohacení žalobkyně na útraty žalované, neboť právním důvodem obohacení jest tu platně uzavřená smlouva o zápůjčce. Ostatně převzetí nebezpečí změny ceny zlata představuje vzájemné plnění žalované za poskytnutí zápůjčky a nemůže tedy býti řeči o bezúplatném plnění žalované. Představuje-li do-
tčený závazek žalované vzájemné plnění, nenáleží ani k úrokům, ani k příslušenství, a nemůže tudíž býti posuzována také jeho přiměřenost bez zkoumání nebezpečí vyplývajícího pro žalobkyni při poskytnutí zá-
půjčky se zřením na př. na možné změny valuty nebo na hodnotitel-
nost hypoteky a na jiné okolnosti. Po té stránce žalovaná vůbec nic netvrdila. Poněvadž ze smlouvy o zápůjčce nelze vyčísti, že má jíti o náhradu škody, jest i bez významu, zda žalobkyně doposud škodu utrpěla čili nic. Ze znění a smyslu smlouvy o zápůjčce není možno ani vyčísti, že změna obsahu zlata měnové jednotky měla mítí význam jen tehda, kdyby měla za následek změnu kupní síly Kč v tuzemsku, a není tu opory pro to, že vůlí smluvců bylo pouze to, aby jen při změně kupní síly Kč v tuzemsku měla zlatá klausule význam. Žalovanou ne-
bylo také tvrzeno, že žalobkyně mohla mítí zájem pouze na kupní síle Kč v tuzemsku v době uzavření smlouvy o zápůjčku, neboť jednak jest možné resp. bylo v roce 1932 možné, že by si žalobkyně opatřila cizí valuty nebo cenné papíry, jednak musila žalobkyně počítati při pobytu v cizině, jak jest v jejích kruzích obvyklé, s cizozemskými cenami zboží. Že byla při sepsání dlužního úpisu resp. při uzavření smlouvy o zá-
půjčce právně zastoupena, žalovaná nepopřela. Ježto jest prokázáno posudkem znalce, že mezi cenou zlata v tuzemsku a cenou zlata na mezinárodním trhu zlata není značného rozdílu, nemá významu ani ná-
mitka žalované přednesená v té příčině. Jest však nepochybné, že ona změna ceny zlata, jak byla způsobena zákonem ze dne 17. února 1934, č. 25 Sb. z. a n. musí býti rozhodující i v souzeném případě. Žalovaná je proto povinna zaplatiti zápůjčku v tolika Kč, kolik jest potřebí, aby bylo opatřeno tolik zlata, kolik by bylo bývalo možno opatřiti 11. ledna 1932 za částku 250.000 Kč. Dne 11. ledna 1932 bylo možno obdržeti za 22 Kč 50 h 1 g ryzího zlata, tudíž za 250.000 Kč 11.111 gramů ryzího zlata. Nyní stojí podle zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. jeden gram ryzího zlata 27 Kč. Jest tedy potřebí k opatření stejného množství zlata 49.997 Kč. Bylo proto žalobnímu žádání v právě uvedené částce vy-
hověti. O d v o l a c í s o u d potvrdil oba napadené rozsudky. D ů -
v o d y: Odvolání zastává názor, že zhodnocovací částka 49.997 Kč má povahu úroků, že jest ji posuzovati podle zákona o snížení úrokové míry č. 44/1933 Sb. z. a n. a že dle § 16 řečeného zákona jest ujed-
nání, obsažené ve valutové doložce, neplatné. Podle Randy («O úro-
cích») jest úrok odměna, která se vyměřuje podle výše jistiny a délky času za povolené nebo zadržené užívání nějaké kvantity zastupitelných věcí ve věcech téhož druhu. Úroky jsou jako by nájemné ze zapůj-
čené nebo dlužné jistiny a vždy mají povahu výnosu z jistiny. Výnos ten bude zpravidla běžný a bude se řídit, jak již uvedeno, dél-
kou doby; budou to, nebylo-li jinak umluveno, opětující se dávky, pod-
léhající tříletému promlčení podle § 1480 obč. zák. V dluhopise si

strany úroky ujednaly, a to 9% a 7½% úroky z prodlení, stanovivše zároveň, že úroky mají býti placeny pololetně předem. Jestliže se kromě toho dohodly o valutové doložce, která se vztahuje jak na zapůjčený kapitál, tak i na úroky z něho, vysvítá již ze znění dotčené doložky, že jim nešlo o to, aby se vedle uvedených úroků dostalo žalobkyni určitého dalšího výnosu jako odměny za zapůjčení kapitálu, nýbrž toliko o to, aby žalobkyně při zvýšení ceny zlata proti kursu podle opatření č. 166/1929 Sb. z. a n., který strany vzaly za základ, dostala při splacení kapitálu nebo placení úroků v znehodnocené měně stejnou hodnotu zlata jako podle ujednaného kursu. Je zřejmé, že tu nelze mluvit o úrokové sazbě, jak jí má na mysli § 16 zák. č. 44/1933 Sb. z. a n., a vůbec ne o úrocích, nýbrž že běží právě jen o valutovou doložku, jaká se často vyskytuje a jejíž dovolenost již podle předpisu § 988, posl. věta, obč. zák. jest nepochybná. Odvolatelce nelze dáti za pravdu ani v tom, že doložka ta odporuje zákonu č. 25/1934 Sb. z. a n. Tomu by tak bylo, kdyby byl zákon ujednání, jako jest řečená doložka, prohlásil za neplatná, což se však nestalo. Jeho ustanovení, že československá koruna jím ustanovená nahrazuje ve všech právních poměrech, které počítají s československou korunou, dosavadní měnovou jednotku v poměru 1 : 1, není proto možno užítí na souzený případ. Dohoda o valutové doložce zůstává mezi stranami nadále platnou a pro žalovanou závaznou. Význam řečené doložky byl už shora naznačen a prvý soud jej správně vystihl. Její znění je zcela jasné a neposkytuje opory pro odvolatelčině stanovisko, že doložka byla myšlena jen na případ zdražení zlata na světovém trhu. Stejně nesprávný jest odvolatelčin názor, že bylo předpokladem účinnosti doložky, aby kupní síla československé koruny v tuzemsku poklesla, neboť takovýto úmysl stran se jeví podle znění doložky přímo vyloučen. Práví se v ní přece výslovně, že za základ závazku k placení zápůjčky a placení úroků podle úmyslu stran bere kurs ryzího zlata 0.04458 g za 1 Kč, stanovený v opatření Stálého výboru č. 166/1929 Sb. z. a n., a že kdyby v den splacení zápůjčky nebo placení úroků cena zlata proti uvedenému kursu byla vyšší, má žalovaná placenou sumu zhodnotiti dle poměru zdražení zlata a zhodnocovací rozdíl věřitelce zaplatiti v československých korunách. Podle toho záleží jen na tom, zda se v době vydání rozsudku československá koruna rovnala té hodnotě zlata, která byla stanovena dotčeným opatřením č. 166/1929 Sb. z. a n., či zda byla hodnota její nižší. V posledním případě by bylo zřejmé, že by k zakoupení stejného množství ryzího zlata bylo potřebí více Kč než v době poskytnutí zápůjčky, a musilo by se tvrditi, že se cena zlata zvýšila. Že takovýto případ nastal vlivem zákona č. 25/1934 Sb. z. a n., jest na bílé dni, a proto ani nelze žalobkyni odpírati nárok na zhodnocení. Při tom není rozhodující, zda tím žalobkyně hledíc na kupní sílu nynější Kč získá, neboť, když si to žalobkyně platně ujednala, může zhodnocení požadovati. O lichvě nemůže býti řeči, poněvadž žalovaná sama přiznává, že při sjednání smlouvy o zápůjčku nebylo pro ni předpokladů, což jest jediné rozhodující. Zhodnocovací nárok žalobkyně plyne z platné smlouvy, a je proto zbytečné uvažovati o tom, zda měla žalobkyně

roku 1932 možnost opatřiti si za peníze, dané odpůrkyni zápůjčkou, cizí valuty nebo cenné papíry a pod. Vychází-li se z ustanovení valutové doložky a z nenapadeného zjištění prvního soudu o nynější ceně zlata v tuzemsku, jest nade vši pochybnost jasné, že se zapůjčeným 250.000 Kč rovná nynějších 299.997 Kč a že i zde zhodnocovací částky 49.997 Kč, v nich obsažené, přísluší žalobkyni úroky od 22. ledna 1934, od kteréhožto dne jest žalovaná s placením úroků v prodlení, neboť jak kapitál, tak i úroky budou placeny v měně s menší zlatou hodnotou, nežli v které byla zápůjčka dána, a zaplacení obou se má proto státi podle ustanovení valutové doložky. Při tom je vedlejší, že splatnost kapitálu nastala před účinností zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. a že také úroky částečně spadají do té doby. Rozhodující jest, že podle stavu v čase vydání rozsudku se žalovaná k jejich zaplacení odsuzuje za účinnosti uvedeného zákona. Odvolací důvod nesprávného právního posouzení není tedy oprávněn.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Především nutno uvést, že platnost valutových doložek nebyla dotčena devalvačním zákonem č. 25/1934 Sb. z. a n., jak bylo již dovoďeno také v rozh. č. 15638 a 15714 Sb. n. s. V souzeném případě byly obě smluvní strany zastoupeny právními zástupci. Jestliže tedy ve smlouvě jasně vyjádřily, že má býti základem pro celý poměr podle jejich shodné vůle zlatá relace tuzemské měnové jednotky zákonem stanovená a že tato relace má býti rozhodující i pro žalovanou při placení zápůjčky nebo úroků, pak nižší soudy správně vyložily dotčenou doložku tak, že se žalobkyni mělo dostat při splácení tolik Kč, aby si za ně mohla opatřiti stejné množství zlata. Takové ujednání se nepříčí dobrým mravům a váže oba smluvce. Jeho platnost nebyla již se zřetelem na § 5 obč. zák. dotčena devalvačním zákonem a takové valutové ujednání se ani posléze řečenému zákonu nepříčí. Má proto žalobkyně nárok na plnění podle hodnoty zlata ze smlouvy a nemůže padati na váhu ani to, zda jest obohacena smluveným opatřením, či zda je žalovaná poškozena. Ani o jedno, ani o druhé tu nejde, ježto žalovaná má plniti pouze to, k čemu se smluvně zavázala. Jde na její vrub, jestliže nezaplátila svůj dluh v té době, kdy by tak byla mohla učiniti ještě bez ztráty, totiž před devalvačním zákonem. Že tu nejde o lichvu, dovodily správně již nižší soudy; jednak tu mají význam jen takové momenty, jež by tu byly musily býti již při uzavírání smlouvy, jednak jsou to momenty tkvící v osobě dlužníkově. Ani o šikáně nemůže tu býti řeči za zjištěného stavu věci. Strany zvolily ve smlouvě za smluvenou hodnotu, jež měla býti zase vrácena, tehdejší zákonnou relaci zlata a tuzemské měny. Ačkoli neřekly, co mohlo býti v budoucnu příčinou změny, které se chtěly vyhnouti, nelze pochybovati o tom, že si uvědomovaly, že k změně relace, která byla určena zákonem, může v budoucnu dojíti stejnou cestou, tedy zase zákonem. Podle toho tedy byla pro ně rozhodující relace, jak se jeví v tuzemsku, a nezáleží tedy na

tom, jaké jsou poměry na cizozemských trzích zlata. Ze smlouvy je také viděti, že měřítkem obou plnění — jak žalobkynina, tak i žalované — mělo býti určité množství zlata a nikoli tedy kupní síla tuzemské měnové jednotky, jak by se snad projevovala v cenových indexech. Proto není pro rozsah povinnosti žalované rozhodující ani, z jakých hospodářských důvodů došlo k zákonné změně zlaté relace u tuzemské měnové jednotky, ani zda a jaké účinky mělo dotčené zákonné opatření se zřetelem na kupní sílu nové odhodnocené měnové jednotky. Že šlo stranám jenom o to, aby zachovaly a ustálily kupní sílu peněz na domácím trhu, není ani ve smlouvě vyjádřeno, ani to není možno předpokládati, když smlouva jest jasná a určitá v tom směru, že měla měřítkem vzájemného plnění býti hodnota zlata. Jde ještě o to, zda se valutová doložka nepříčí zákazu obsaženému v § 16 zákona č. 44/1933 Sb. z. a n. Třebaže strany a nižší soudy mluvily o zhodnocovacím nároku nebo zhodnocovací částce, jde vpravdě také u oné částky, jíž se týká konečný rozsudek, o část kapitálu a nikoli o úplatu za použití zápůjčené částky, jak se snaží dovoditi žalovaná. Ani analogie pachtovní smlouvy, kterou rozvádí, nemluví pro ni. V souzeném případě jde o kapitál a nikoli o úplatu za jeho použití, a to i v té částce, kterou je potřeba vynaložiti k tomu, aby bylo dosaženo hodnoty zápůjčky, počítané podle ceny zlata.

Čís. 16194.

K výkladu dolarové doložky ve smlouvě o výživném.

Byli-li smluvci podle smíru o výživném oprávněni žádati za snížení nebo zvýšení výživného, kdyby kupní hodnota Kč stoupla nebo klesla, při čemž měřítkem vzestupu nebo poklesu byl kurs dolaru na pražské burse, nelze žádati o snížení výživného pro devaluaci dolaru, mělo-li podle úmyslu smluvců dojíti k zvýšení nebo snížení výživného jen tehda, kdyby se valutové poměry projevily v tuzemsku v podstatné změně cen životních potřeb.

(Rozh. ze dne 11. června 1937, Rv I 1291/37.)

Žalobce se před rozlukou svého manželství uzavřeného se žalovanou zavázal smírem ze dne 17. ledna 1926, že bude platiti žalované na výživné 2.500 Kč měsíčně, počínaje dnem 1. října 1926, a to pro žalovanou 1.500 Kč a pro jejich nezletilého syna Ladislava 1.000 Kč. V řečeném smíru jest obsaženo ustanovení, že každý ze smluvců má právo žádati za snížení nebo za zvýšení výživného, kdyby kupní hodnota československé koruny stoupla nebo klesla. Jako měřítko vzestupu nebo poklesu uvedené měnové jednotky sjednali smluvci kurs amerického dolaru na pražské burse a stanovili také limit opravňující toho nebo onoho smluvce k žádosti za zvýšení nebo snížení výživného stoupnutím nebo poklesem dolaru o 20% kursovní hodnoty z 11. října 1926. Kurs amerického dolaru se na pražské burse posléz uvedeného dne rovnal